

VA-planering – enskilt & allmän avlopp

Annelie Johansson, Länsstyrelsen i Jönköpings län

Krav i länsstyrelsernas regleringsbrev 2008

Mål

- De länsstyrelser som ingår i Västerhavets, Södra Östersjöns och Norra Östersjöns vattendistrikt ska genom att vidareutveckla sitt arbete med samordning och stödjande insatser förbättra förutsättningarna för kommuner och fastighetsägare att minska utsläppen från enskilda avlopp.

Åtterrporteringskrav

- Beträffande tillsyn och vägledning avseende enskilda avlopp samt tillsyn enligt 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska de länsstyrelser som ingår i Västerhavets, Södra Östersjöns och Norra Östersjöns vattendistrikt rapportera till Naturvårdsverket enligt verkets anvisningar.

Planerade åtgärder

- Utgångspunkt: Länsstyrelsen har granskat kommunala va-områden och förtätad bebyggelse utanför va-område i samband med framtagande av förslag till åtgärdsprogram inom vattenförvaltningen (övergödning)
- Information om VA-planering
- Enkät om enskilt VA
- VA-översikt per kommun
- Handläggningsrutiner lagen om allmänna vattentjänster (MSS)
- Utbildning i samverkan med Miljösamverkan Sverige våren 2009
- Tillsynsaktiviteter enligt lag om allmänna vattentjänster

3

Information om VA-planering

- Naturvårdsverkets nya **Handbok - Små avloppsanläggningar** (2008:3), utgör ett komplement till Naturvårdsverkets allmänna råd för små avloppsanläggningar (NFS 2006:7)
- Svenskt Vatten Utveckling har nyligen publicerat en **Handbok om VA i omvandlingsområden** (rapport 2008-11)
- **Delprojekt** från länsstyrelserna i Stockholm, Västra Götaland och Skåne - metoder och planeringsunderlag för åtgärder för minskad miljöpåverkan på havsmiljön från enskilda avlopp, bl.a.
 - Kvalitetssäkring – jordbruksanvändning av källsorterade avloppsfractioner från enskilda hushåll
 - Tillsyn på minireningsverk, inkl. mätning av funktion
 - Informationsmaterial om enskilda avlopp riktat till politiker i t.ex. miljönämnden och allmänheten
 - Utvärdering av urinsortering och torrtoaletter i Tanums kommun
 - Fixa avlopp – vilka rättsregler står till buds? Juridisk handläggningshjälp vid förvaltningsövergripande VA-planering
 - GIS-verktyg för skyddsnivåbedömning
 - Att kommunicera ett miljöbudskap. Kompetensutveckling inom miljökommunikation
- Information om regionala miljösamverkansprojekt om avlopp

4

Enkät om enskilt VA

- Av Naturvårdsverkets anvisningar framgår att redovisningen ska innefatta uppgifter om:
 - Det totala antalet fastigheter med enskild avloppsanläggning
 - Antalet kommuner som har inventerat enskilda avlopp (sedan 1999)
 - Bedömning av VA-standard i kommuner
 - Antalet kommuner som har tagit initiativ till egeninitierade tillsynsinsatser mot enskilda fastighetsägare
 - Vilka tillsyns- och vägledande insatser och åtgärder som länsstyrelsen vidtagit med anledning av lagen om allmänna vattentjänster

- Länsstyrelsen förmodas inkomma med sin redovisning i samband med årsredovisningen för år 2008, varför vi är tacksamma om ni kan besvara bifogad enkät **senast den 30 november**.

5

VA-översikt – underlag för åtgärdsplanering enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster och utpekande av områden med höga kravnivåer

- 1. Områden som är anslutna till kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp
- 2. Områden som inom en snar framtid kommer att anslutas till befintligt kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp
- 3. Områden med förtätad bebyggelse där VA-frågan måste utredas närmare med hänsyn till bl.a. miljöbalken, lagen om allmänna VA-tjänster och vattendirektivet
- 4. Områden med gles bebyggelse som förutsätter enskilda VA-anläggningar med hög kravnivå för en eller ett fåtal fastigheter

6

Kommunens skyldighet att ordna allmänna vattentjänster (6 §)

- Behöver vattenförsörjning eller avlopp ordnas
 - med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön
 - i ett större sammanhang
 - för viss befintlig eller blivande bebyggelse

- ska kommunen ...
 - bestämma verksamhetsområdet inom vilken vattentjänsten behöver ordnas
 - se till att behovet snarast tillgodoses genom en allmän va-anläggning

7

Vattentjänster är bebyggelseanknutna

- Till byggnader räknas
 - Byggnader och liknande anordningar
 - Tomtmark
 - Gator och andra allmänna platser

- Vattentjänster ska tillgodose såväl
 - Vanliga hushållsändamål
 - Särskilda näringar inom bebyggelsen, t.ex. affärsverksamhet, industri, hantverk och
 - Distribution av vatten för bevattning av trädgårdsland och parkanläggningar

- Praxis: Att tillgodose hushållsförbrukares normala behov av vattenförsörjning och avlopp

8

”I ett större sammanhang”

■ Äldre praxis:

- Minsta underlag för en allmän va-anläggning är ca 20-30 fastigheter som ligger något så när samlade
- Färre fastigheter (enstaka fastigheter) kan räcka vid geografisk eller planmässig närhet till befintliga verksamhetsområden

Handläggningsrutin

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden inventerar enskilda avlopp och bedömer möjligheten att lösa avloppsfrågan genom enskild alternativt samfällid avloppsanläggning inom områden med förtätad bebyggelse
 2. Om miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer fram till att detta inte går att anordna enskild/samfällid avloppsanläggning tillskriver nämnden Kommunstyrelsen och tekniska nämnden med begäran om en redovisning av utbyggnadsplaner av det kommunala avloppet i området
 3. Miljö- och hälsoskyddsnämnden skickar över utredning och kommunstyrelsens/tekniska nämndens beslut i frågan
 4. Länsstyrelsen inleder tillsynsärende enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster.
 5. Om Länsstyrelsen delar miljö- och hälsoskyddsnämndens uppfattning förelägger Länsstyrelsen kommunen om att tillse att en allmän vatten och avloppsanläggningen kommer till stånd inom det aktuella området senast >>>>
- Länsstyrelsens beslut kan överklagas till Statens VA-nämnd